

KOTITALOUSOPETUKSEN OPIKSELIJOIDEN SJOITTUMINEN

Opinto-ohjauksen vaikuttavuuden arviointia

Päivi Vanninen

**Kehittämishankeraportti
Maaliskuu 2009**

Tekijä(t) VANNINEN, Päivi	Julkaisun laji Kehittämishanke	
	Sivumäärä 26	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen ☐ saakka	
Työn nimi KOTITALOUSOPETUKSEN OPISKELIJOIDEN SIOITTUMINEN Opinto-ohjauksen vaikuttavuuden arviointia		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, opinto-ohjaajankoulutus		
Työn ohjaaja(t) PEKKARINEN, Virva-Liisa		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työn tarkoituksena oli saada tietoa Kuopion talouskoulun kotitalousopetuksen (talouskoulun) syksyllä 2008 suorittaneiden opiskelijoiden sijoittumisesta. Samalla tarkasteltiin koulutuksen aikana annettavan opinto-ohjauksen vaikuttavuutta ja opiskelijoiden kokemuksia saamastaan opinto-ohjauksesta. Lisäksi selvitettiin opiskelijoiden mielikuvia kotitalousopetuksesta sekä heidän kokemuksiaan kotitalousopetuksen hyödyistä.</p> <p>Kysely toteutettiin posti- /internet-kyselynä. Syksyllä 2008 kotitalousopetuksesta (talouskoulusta) valmistuneista opiskelijoista 49 % vastasi kyselyyn.</p> <p>Vastaajista peräti puolet, suurin osa peruskoulupohjaisia, oli työttömänä vastausajankohtana. Opiskelemissa oli 32 % ja töissä 14 % vastaajista.</p> <p>Vastaajat kokivat pääosin saaneensa riittävästi opinto-ohjausta. Muutamat opiskelijat olisivat kaivanneet lisää henkilökohtaista ohjausta, samoin kuin tietoa muusta ammatillisesta koulutuksesta.</p> <p>Koulutuksen monipuolisuus, valinnaiset opinnot ja käytännönläheisyys muuttivat opiskelijoiden mielikuvaa kotitalousopetuksesta (talouskoulusta) koulutuksen aikana erittäin positiiviseksi. Vastaajat kokivat kotitalousopetuksen hyödyntäneen heitä arkielämässä. Lisäksi kotitalousopetus (talouskoulu) hyödytti valmistuneita opiskelijoita mm. sosiaali- ja terveysalan, sekä matkailu- ja ravitsemisalan opinnoissa sekä työelämässä.</p> <p>Kotitalousopintoja (talouskoulua) markkinoitaessa olisikin hyödyllistä tiedottaa monipuolisesti valinnaiskursstitarjonnasta, opintojen sisällöistä, kotitalousopintojen osaamisen tunnustamisen hyödyntämisestä sekä peruskoulupohjaisten opiskelijoiden saamasta kolmesta valintapisteestä toisen asteen ammatilliseen koulutukseen haettaessa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) talouskoulu, kotitalousopetus, opinto-ohjaus, sijoittuminen		
Muut tiedot		

Author(s) VANNINEN, Päivi	Type of Publication Development project	
	Pages 26	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	
Title PLACING OF THE STUDENTS OF THE HOME ECONOMICS PROGRAMME Evaluating the effectiveness student counselling		
Degree Programme (Vocational Teacher Education/Student Counsellor Education/Special Needs Teacher Education) Jyväskylä University of Applied Sciences, Vocational Study Counsellor education		
Tutor(s) PEKKARINEN, Virva-Liisa		
Assigned by		
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this development project was to get information about how the students are placed after graduating from home economics programme at Kuopio Home Economics School. The effectiveness of the students counselling and the respondents experiences of it were examined too. Also the students' images of the home economics programme and their experiences of the advantages of the training were studied.</p> <p>The inquiry was carried out as a mail inquiry /as an internet inquiry. 49 % of the students graduated from the home economics programme in autumn 2008 answered the inquiry.</p> <p>Half of the respondents were unemployed, 32 % were studying and 14 % were working.</p> <p>The respondents mainly got enough student counselling during the training. A few of them wished to have had more personal counselling as well as information about other vocational education.</p> <p>The respondents found extremely positive the versatility of the home economics programme, the free-choice studies and studying in practice. The studies had helped them in everyday life and graduating benefitted respondents in further studies at tourism, catering and domestic field, at social services and health field and also in working life.</p> <p>When marketing home economics programme it's needed to inform potential students about the versatility of the training, the variety of free-choice studies and that the studies can be partially accredited in the vocational upper secondary education and training.</p>		
Keywords home economics school, home economics education, counselling, be placed		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	2
2 KUOPION TALOUSKOULU	3
3 KOTITALOUSOPETUS JA SEN MARKKINOINTI.....	4
4 OPINTO-OHJAUS KOTITALOUSOPETUKSESSA	5
5 OPINTO-OHJAUKSEN VAIKUTTAVUUS	8
6 SELVITYS KOTITALOUSOPETUKSEEN OSALLISTUNEIDEN SIJOITTUMISESTA.....	9
7 SELVITYKSEN TULOKSET.....	12
7.1 Sijoittuminen.....	12
7.2 Kotitalousopetuksen hyödyt – materiaalia markkinointiin.....	13
7.3 Opinto-ohjaus ja sen vaikuttavuus.....	17
8 PÄÄTELMÄT.....	19
LÄHTEET.....	21
LIITTEET	22
Opinto-ohjaus opintojakson tavoitteet, sisällöt ja arviointi	22
Kyselylomake.....	25

1 JOHDANTO

Kuopion talouskoulussa on järjestetty kotitalousopetusta jo yli sadan vuoden ajan. Vuosien varrella koulutuksen sisällöt ja nimet ovat muuttuneet. Nykypäivänä kotitalousopetus (talouskoulu) on lukukauden kestävä koulutus, joka tähtää lähinnä omassa taloudessa tarvittavien taitojen oppimiseen sekä antaa tietoja ja taitoja, joita voi hyödyntää kotitalous- ja kuluttajapalvelu, puhdistuspalvelu- ja catering-alan opinnoissa.

Kotitalousopetus (talouskoulu) ei johda tutkintoon, eikä anna yleistä jatko-opintokelpoisuutta, mutta parantaa opiskelijan jatko-opintomahdollisuuksia (Opetushallitus, 2008). Kotitalousopetukseen haetaan valtakunnallisen yhteishaun kautta.

Kotitalousopetus (talouskoulu) sisältää jokaiselle itsenäisesti asuvalle tai oman perheen perustavalle hyödyllisiä taitoja; ruuanvalmistusta, ravitsemustietoa, puhtaanapitoa, tekstiilihuoltoa, kuluttajatietoa jne. Kuitenkaan kotitalousopetus ei ole kovin suosittu koulutusvalinta nuorten keskuudessa.

Tämän selvityksen tarkoituksena oli saada tietoa Kuopion talouskoulun kotitalousopetuksen (talouskoulun) suorittaneiden opiskelijoiden sijoittumisesta, jota ei ole aiemmin kartoitettu. Samalla tarkasteltiin opetuksen aikana annettavan opinto-ohjauksen vaikuttavuutta ja opiskelijoiden kokemuksia saamastaan opinto-ohjauksesta.

Opetushallituksen antamat *ohjeet kotitalousopetuksesta (talouskoulu)* ovat muuttumassa *Kotitalousopetuksen opetussuunnitelman perusteiksi* ja uudet opetussuunnitelmat tulevat oppilaitoksissa käyttöön syksyllä 2010.

Koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan on mahdollista opinto-ohjauksen osalta tehdä tarkennuksia tämän kehittämishankkeen tulosten pohjalta.

Selvityksen tuloksia pyritään myös käyttämään hyväksi kotitalousopetuksen (talouskoulun) markkinoinnissa.

2 KUOPION TALOUSKOULU

Kuopion talouskoulu on perustettu vuonna 1892. Oppilaitoksessa annetaan kotitalousopetuksen (talouskoulu) lisäksi ammatillista koulutusta sekä aikuisten lisäkoulutusta. *Tässä työssä käytetään jatkossa kotitalousopetuksesta (talouskoulu) nimitystä kotitalousopetus.*

Kuopion talouskoulussa ammatillisia perustutkintoja on tarjolla kaksi ja niistä voi valmistua kolmeen ammattiin:

- Peruskoulun suorittaneille suunnatun kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinnon kotitalouspalvelujen koulutusohjelman suorittanut valmistuu **kotitalousyrittäjän** ammattiin
- Catering-alan perustutkinnon voi suorittaa peruskoulu- tai ylioppilaspohjaisilla linjoilla ja valmistua **suurtaloukokiksi** suurtaoluden ruokatuotannon koulutusohjelmasta tai **palveluvastaavaksi** ruoka- ja asiakaspalvelun koulutusohjelmasta.

Aikuiset voivat hakea opiskelemaan ammatillisiin perustutkintoihin sekä kotitalousopetukseen tai täydentää aiemman alan koulutuksen kolmivuotiseksi perustutkinnoksi.

Kuopion talouskoulu järjestää valmistavaa koulutusta ja näyttötutkintoja tarpeen mukaan, oppilaitoksessa järjestetään myös työvoimakoulutusta. Lisäksi järjestetään työnantajille räätälöityä henkilöstökoulutusta, mm. hygieniosaamistestiin valmistavaa koulutusta sekä hygieniosaamistestejä. (Kuopion talouskoulu 2009)

3 KOTITALOUSOPETUS JA SEN MARKKINOINTI

Kotitalousopetus, joka yleisesti tunnetaan talouskoulu-nimellä, ei johda tutkintoon, eikä myöskään anna yleistä jatko-opintokelpoisuutta. Kotitalousopetus on toisen asteen ammatillista koulutusta, jota voidaan lisäksi tunnistaa ja tunnustaa (hyväksilukea) osaksi ammatillista koulutusta. Se soveltuu peruskoulun suorittaneille, ylioppilaille ja aikuisille. Peruskoulupohjainen kotitalousopetuksen suorittanut opiskelija saa kolme valintapistettä hakiessaan yhteishaussa toisen asteen opintoihin.

Kuopion talouskoulussa annetaan kotitalousopetusta peruskoulu-, ja ylioppilaspohjaisissa ryhmissä sekä kansainvälispainotteista kotitalousopetusta, jossa osa opinnoista suoritetaan englannin kielellä. Opinnot sisältävät kotona ja työelämässä tarvittavia taitoja: ruoanvalmistusta ja leipomista, kodin ja tekstiilien hoitoa, käsitöitä, sisustamista sekä kuluttaja-, ympäristö- ja ihmissuhdetaitoja. Lisäksi voi opiskella mm. ensiapua, lastenhoitoa, tyyli- ja tapatietoutta, itsepuolustusta, askartelua ym.

Kotitalousopetus sisältää:

- 14 opintoviikkoa pakollisia opintoja
- kolme opintoviikkoa valinnaisia opintoja
- kolme opintoviikkoa vapaasti valittavia opintoja.

Opinto-ohjausta annetaan luokkaopetuksena 0,5 opintoviikkoa ja se sisältyy pakollisiin opintoihin. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus saada henkilökohtaista opinto-ohjausta.

Kuopion talouskoulun kotitalousopetusta markkinoidaan oppilaitoksen nettisivuilla, koulutusesitteiden avulla ja koulutustapahtumissa, kuten vuosittain Kuopiossa järjestettävillä BeStep-messuilla. Opinto-ohjaaja ja opiskelijat vieraillevat lähialueen oppilaitoksissa esittelemässä koulutustarjontaa.

Kotitalousopetusta esitellään myös sekä yksittäisille vieraille että ryhmille.

Yhteisvalinnassa ei aina saada opiskelijapaikkoja täytettyä, vaan kotitalousopetukseen on usein tarjolla vapaita opiskelupaikkoja lukukauden alussa.

4 OPINTO-OHJAUS KOTITALOUSOPETUKSESSA

Opinto-ohjausta määritellään mm. seuraavasti: Opinto-ohjauksen tavoite on kaikissa ikävaiheissa lisätä osallisuutta ja estää syrjäytymistä. (Lerkkanen, 2005, 37.) ”Opinto-ohjaus on opiskelijoille suunnattua ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalvelua; toiminnan kohteena on prosessi, jossa opiskelija arvioi ja kehittää omia vahvuusalueitaan suhteessa oman toimintaympäristönsä mahdollisuuksiin”. (Kasurinen 2004, 40.)

Kuopion talouskoulussa opinto-ohjauksessa käytetään holistista ohjausmallia, jonka mukaan ohjaus jäsenellään kasvun ja kehityksen tukemiseen, opintojen ohjaukseen ja ura- ja elämänsuunnittelun ohjaukseen. (Kasurinen 2004, 41). Kuopion talouskoulussa ko. ohjaus jaotellaan edellistä mukaellen:

- opiskelijan kasvun ja kehityksen ohjaus
- opiskelutaitojen ja opiskelun ohjaus sekä
- ammatillisen suuntautumisen ohjaus.

Kuopion talouskoulussa annettavan kotitalousopetuksen opinto-ohjaus perustuu opetushallituksen ohjeistukseen. Ohjeissa edellytetään, että kotitalousopetuksen 20 opintoviikon opintoihin sisältyy vähintään 0,5 ov opinto-ohjausta, jonka **tavoitteena** on että opiskelija:

- osaa toimia oppilaitosyhteisössään
- osaa suunnitella opintonsa
- osaa sitoutua opiskeluun, jolloin hänen tulee tietää koulutukseen sisältyvät opinnot ja valinnaisuus
- osaa seurata opintosuoritusten kertymistä ja hakea tukea opintojensa suunnittelulle
- osaa hakea tukea mahdollisissa opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa

Opetushallituksen ohjeissa kotitalousopetuksesta määritellään opinto-ohjauksen **järjestäminen** seuraavasti:

- Jokaisella opiskelijalla on oikeus saada 0,5 opintoviikkoa henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opintojen ohjausta opintojensa ohella.
- Oppilaitos huolehtii erityisesti niiden opiskelijoiden ohjauksesta, joilla on opiskeluvaikeuksia (esimerkiksi lukihäiriö), poissaoloja koulutuksesta tai elämänhallintaan liittyviä vaikeuksia.
- Opinto-ohjaus tulee toteuttaa siten, että opiskelija
 - saa riittävästi tietoa koulutuksestaan ennen sen aloitusta ja sen aikana
 - saa tukea opiskeluunsa ja elämäänsä mahdollisesti liittyvissä ongelmissa.
- Koulutukseen valituille opiskelijoille tulee antaa tietoa opintojen muodostumisesta ja sisällöistä sekä opinnoista, joita he voivat valita. Opiskelijoita tulee tukea valintojen tekemisessä.
- Opiskelijoille on laadittava heidän valintojensa mukaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia tehtäessä on otettava erityisesti huomioon ne opiskelijat, joilla on perusopetuksen aikana tai sen jälkeisten opintojen alkaessa opiskeluun tai elämiseen liittyviä vaikeuksia.
- Koko henkilöstö osallistuu opiskelijoiden ohjaukseen, mutta päävastuu sen suunnittelusta on opinto- ohjaajalla.
- Opinto-ohjauksen onnistumiseksi tulee tehdä oppilaitoksen sisäistä asiantuntijayhteistyötä ja yhteistyötä opiskelijoiden ja heidän kotiensä kanssa, eri oppilaitosten välillä sekä oppilaitosten ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

(Ohjeet kotitalousopetuksesta (taluskoulu), 2000 13, 18.)

Kuopion taluskoulun opinto-ohjaussuunnitelmassa kotitalousopetuksen opinto-ohjauksen luokkaopetustuntien **sisällöt** on määritelty seuraavasti:

- tutustuminen oppilaitokseen (mm. opinto-oppaan ja esitteiden avulla)
- tutustuminen omaan ryhmään, ryhmäytymisen ja yhteisöllisyyden merkitys
- kotitalousopetuksen opintojen muodostuminen
- tietoa vapaasti valittavista opinnoista

- opiskeluvalmiuksien kehittäminen
- kouluttautumisen merkitys ja siihen motivointi ja sen myötä valmiuksien saaminen omaan elämään sekä ammatin- ja uravalintaan
- muut koulutusta tukevat palvelut (terveydenhoitajan info)
- alan ammatilliseen koulutukseen tutustuminen
- tietoa Suomen koulutusjärjestelmästä ja jatko-opintoihin hakeutumisesta
- työnhakemiseen liittyvien valmiuksien kehittäminen
- henkilökohtainen ohjaus tarvittaessa opintojen edetessä

Opinto-ohjauksen toteuttamismuodot ovat: luennot, harjoitustehtävät, ryhmätyöskentely, tutustumiskäynnit ja vierailevat luennoitsijat.

(Kuopion talouskoulu, Opinto-ohjaussuunnitelma, 2009)

Opinto-ohjaajan lisäksi holistisen ohjausmallin mukaisesti ohjauksen toimijoita ovat rehtori, apulaisrehtori, ryhmänohjaaja, erityisopettaja, opettajat, tukipalveluhenkilöstö, terveydenhoitaja, kuraattori ja oppilaitospastori. Kunkin toimijan tehtävät on määritelty Kuopion talouskoulun opinto-ohjaussuunnitelmassa. (Kuopion talouskoulu, Opinto-ohjaussuunnitelma, 2009.)

5 OPINTO-OHJAUKSEN VAIKUTTAVUUS

Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan koulutuksen arviointiraportin mukaan yli puolet opiskelijoista oli tyytyväisiä saamaansa opinto-ohjaukseen. Samalla todettiin, että opinto-ohjauksen tarve on lisääntynyt valinnaisuuden ja itsenäisen opiskelun myötä, ja ohjaustarve liittyi pääosin valinnaisiin opintoihin sekä jatko-opintoihin. Kyseisen vuonna 2001 ilmestyneen arviointiraportin mukaan opinto-ohjausta antoivat opinto-ohjaajan lisäksi myös ammatillisten opintojen opettajat. Lisäksi selvisi, että opiskelijat olivat tyytyväisiä opiskelijahuoltopalveluihin, ja niitä käytettiin aikaisempaa enemmän. Opinto-ohjauksen tehostaminen näytti vähentävän opiskelijoiden keskeyttämisiä ja syrjäytymisuhan alle joutumista. (Nuotio 2001, 18 – 19.)

Valtioneuvoston v. 2007 hyväksymässä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2007 - 2012 edellytetään koulutusjärjestelmän toiminnan tehostamista edesauttamaan yksilöiden menestystä opinnoissa ja myöhemmässä elämässään. Tarkoituksena on ehkäistä syrjäytymistä, kasvat-
taa työllisyyttä ja hyödyntää koulutuksen sijoitettavia resursseja tehokkaammin. Keinoiksi mainitaan kaikkien kouluasteiden läpäisyä ja keskeyttämisen vähentämistä.

Näihin tavoitteisiin päästään kehittämällä opinto-ohjausta, koulutusta koskevaa tiedotusta ja neuvontaa, opiskelijavalintaa, opintotukea, opiskelun henkilökohtaistamista ja opintojen seurannan järjestelmiä, kodin ja koulun yhteistyötä sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa. On myös tärkeää tarkastella koulutukseen käytettyä aikaa. (Koulutus ja tutkimus vuosina 2007 – 2012. 2009, 19-20)

Kuopion talouskoulun opinto-ohjaussuunnitelman osasta *Kotitalousopetuksen opinto-ohjaus opintojakson tavoitteet, sisällöt ja arviointi* (Liite 1) voidaan tavoitteita ja sisältöjä tutkimalla löytää seuraavat ohjauksen vaikuttavuutta määrittävät kriteerit:

- Henkilökohtaisen ohjauksen riittävyys (tuki opiskeluun ja elämään liittyvissä ongelmissa)

- Riittävän tiedon saaminen koulutuksesta ja koulutuksen sisällöistä mm. valinnaisuudesta.
- Opiskelijan sitoutuminen opiskeluun (suorittaa opinnot loppuun)
- Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma laaditaan kaikille opiskelijoille.
- Koko henkilöstö osallistuu opiskelijoiden ohjaukseen.

Kotitalousopetus ei johda tutkintoon, mutta opiskelijoiden sijoittumista jatko-opintoihin ja työelämään voidaan käyttää opinto-ohjauksen vaikuttavuutta arvioitaessa kriteerinä.

Kuopion talouskoulun kotitalousopetuksen syksyllä 2008 aloittaneiden opiskelijoiden keskeyttämisprosentti oli 21,7%. Tässä työssä ei ole selvitetty keskeyttämisen syitä, mutta osa keskeytyksistä on ns. positiivisia keskeyttämisistä, jolloin opiskelija on saanut toisen opiskelupaikan esimerkiksi peruutusten vuoksi.

6 SELVITYS KOTITALOUSOPETUKSEEN OSALLISTUNEIDEN SJOITTUMISESTA

Sähköpostitse lähetettiin yhteentoista kotitalousopetusta antavaan oppilaitokseen tiedustelun onko heillä tehty sijoittumiskyselyjä kotitalousopetuksen (talouskoulun) käyneille opiskelijoille. Näistä kuusi vastasi; oppilaitoksista vain yhdessä, Lapin ammattiopistossa, oli tehty sijoittumiskysely opiskelijoille vuosina 2004 ja 2005. Sen mukaan suurin osa valmistuneista oli opiskelemassa, suosituimmat alat olivat matkailuala, sosiaali- ja terveysala sekä catering-ala. (Huovinen, 2009).

Kuopion talouskoulun kotitalousopiskelijoiden sijoittumisesta valmistumisen jälkeen ei ole aiemmin tehty selvitystä. Tämän selvityksen tarkoituksena oli saada tietoa kotitalousopetuksen suorittaneiden opiskelijoiden sijoittumisesta. Samalla tarkasteltiin kotitalousopetuksen aikana annettavan opinto-ohjauksen

vaikuttavuutta ja opiskelijoiden kokemuksia saamastaan opinto-ohjauksesta. Kotitalousopetuksen ohjeet ovat muuttumassa *Kotitalousopetuksen opetussuunnitelman perusteiksi* ja uudet opetussuunnitelmat tulevat käyttöön syksyllä 2010. Koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan on mahdollista opinto-ohjauksen osalta tehdä tarkennuksia tämän kehittämishankkeen tulosten pohjalta. Selvityksen tuloksia pyritään käyttämään hyväksi kotitalousopetuksen markkinoinnissa.

Selvitys tehtiin netti- ja/tai postikyselynä syksyllä 2008 Kuopion talouskoulussa kotitalousopetukseen osallistuneille opiskelijoille, jotka olivat antaneet yhteystietonsa sekä kirjallisen suostumuksen osallistumisestaan.

Selvityksessä oli kysymyksiä joiden avulla sijoittumisen lisäksi selvitettiin opiskelijoiden käsityksiä kotitalousopetuksen aikana annetusta opinto-ohjauksesta, sekä kysymyksiä, joiden vastauksia pyritään hyödyntämään kotitalousopetuksen arvioinnissa ja markkinoinnissa. Kysymykset oli laadittu yhteistyössä Kuopion talouskoulun rehtorin, apulaisrehtorin ja opinto-ohjaajan kanssa.

Valmistuneiden sijoittumisen lisäksi kysyttiin mm. kotitalousopetuksen markkinointia ajatellen kotitalousopintojen osaamisen tunnustamista, arkielämän hyötyjä kotitalousopetuksesta, miksi opiskelija alunperin haki kotitalousopetukseen. Yleinen käsityshän on, että opiskelijat tulevat kotitalousopetukseen, koska eivät ole saaneet haluamaansa jatko-opiskelupaikkaa. Lisäksi tiedusteltiin opiskelijoiden mielikuvaa kotitalousopetuksesta ennen opintoja ja opintojen jälkeen, kenelle vastaaja suosittelisi kotitalousopetusta ja kokeeko peruskoulupohjainen vastaaja että kolmesta valintapisteestä yhteishaussa on hänelle hyötyä.

Opinto-ohjauksesta kysyttiin ohjauksen sisältöjen tarkoituksenmukaisuutta, ohjauksen riittävyttä, miten ohjaus vaikutti tulevaisuudensuunnitelmiin sekä keneltä vastaaja sai opinto-ohjausta.

Kuopion talouskoulun opinto-ohjaussuunnitelman mukaan opinto-ohjaus on kokonaisvaltaista ja koko oppilaitoksen henkilökunta osallistuu ohjaukseen oman toimenkuvansa mukaisesti. Opinto-ohjauksen tehtävänjaon määrittelyssä toimijoina ovat rehtori, apulaisrehtori, ryhmänohjaaja, erityisopettaja, opin-

to-ohjaaja, terveydenhoitaja, kuraattori, tukipalvelut (opintotoimisto), opiskelijahuoltoryhmä, markkinointitiimi ja työpaikkaohjaaja.

On oletettavaa, että opiskelijat eivät tunnista kaikkien toimijoiden antamaa ohjausta opinto-ohjaukseksi.

Syksyllä 2008 kotitalousopetukseen osallistuneista viidestäkymmenestä neljästä (54) opiskelijasta neljäkymmentäviisi (45) sai todistuksen. Kuopion talouskoulun kotitalousopetuksen opiskelijoiden sijoittumisselvitys (Liite 2) toteutettiin posti- tai nettikyselynä kahdellekymmenelle yhdeksälle (29) opiskelijalle, jotka olivat antaneet yhteystietonsa sekä kirjallisen suostumuksen osallistumisestaan.

Kysymykset sisälsivät sekä avoimia että strukturoituja kysymyksiä. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus antaa vapaasti palautetta.

Yhteystietonsa ja kirjallisen suostumuksen antaneista opiskelijoista kaksikymmentäkaksi (22) vastasi kyselyyn. Joten vastausprosentti oli 76%. Syksyllä 2008 kotitalousopetuksen aloitti Kuopion talouskoulussa 69 opiskelijaa kolmessa ryhmässä. Heistä 45 sai todistuksen ja 7 opintosuoritusotteen. Keskeyttäneitä oli 15 ja keväällä 2009 jatkavia kaksi opiskelijaa. (Pylvänäinen 2009.)

Kaikki syksyllä 2008 kotitalousopetukseen osallistuneista eivät halunneet osallistua kyselyyn, tuloksia voidaan kuitenkin pitää suuntaa-antavina. Valmistuneet (45 opiskelijaa) huomioiden vastausprosentti on 49%.

7 SELVITYKSEN TULOKSET

Kaikki kaksikymmentäkaksi vastaajaa olivat naisia. Heistä peruskoulupohjaisia oli 8 ja ylioppilaita oli 14. Vastaajat olivat iältään 16–34-vuotiaita. Yhdeksätoista vastaajaa oli alle 20-vuotiaita, yli 20-vuotiaita vastaajista oli kolme. Vastaajista kolmella oli suoritettuna jokin ammatillinen peruskoulutus, heistä yksi oli alle 20-vuotias, kaksi yli 20-vuotiasta.

7.1 Sijoittuminen

Ennen kotitalousopetukseen osallistumista *lukion suorittaneista* neljästätoista vastaajasta kahdella oli kotitalousopetukseen osallistumisen vaihtoehtona töihin meno esim. kaupan kassalle. Yksitoista vastaajaa olisi halunnut jatko-opintoihin mm. luokanopettajaksi, sisustusarkkitehdiksi, kättilöksi ja palopäällystön koulutukseen. Yksi heistä oli valittu sairaanhoitajan koulutusohjelmaan. Lukion suorittaneista neljän vastaajan jatko-opintohaaveena oli hotelli- ja ravintola- tai catering-ala ennen kotitalousopetukseen osallistumista. Yksi vastaaja ei ilmoittanut mitään vaihtoehtoja.

Kahdeksasta *peruskoulupohjaisista* vastaajasta yhdellä oli olemassa opiskelupaikka matkailu- ja ravitsemisalalla, mutta hän valitsi kotitalousopetuksen. Yksi vastaaja tuli kotitalousopetukseen suoraan äitiyslomalta ja neljän vastaajan vaihtoehtona oli ollut sosiaali- ja terveysala. Yhden vastaajan vaihtoehtona oli ollut työttömyys ja yksi peruskoulupohjainen vastaaja ei ilmoittanut vaihtoehtoja.

Syksyn 2008 yhteishaussa yksitoista vastaajaa ei ollut hakenut opiskelupaikkaa. Lukiopohjaisista vastaajista viisi haki yhteishaussa sosiaali- ja terveysalan koulutuksiin mm. lähihoitajaksi, fysioterapeutiksi ja sosiaalialalle. Lisäksi hakijoita oli matkailualalle ja catering-alalle.

Peruskoulupohjaisista vastaajista yksi ei muistanut mihin oli hakenut, sosiaali- ja terveysalalle oli kaksi hakijaa, yksi haki hiusalan perustutkintoon.

Valmistuneet opiskelijat olivat sijoittuneet seuraavasti: Seitsemän vastaajaa oli vastaushetkellä *opiskelemassa* (32 %); kuuden vastaajan pohjakoulutus oli lukio, yksi oli peruskoulupohjainen.

Töissä vastaajista oli kolme (14 %), joista yksi ilmoitti myös opiskelevansa.

Heidän peruskoulutuksensa oli lukio.

Työttömänä oli 11 vastaajaa (50 %), joista seitsemän (7) oli peruskoulupohjaisia ja neljä (4) lukion suorittanutta.

Yksi vastaaja oli suorittamassa varusmiespalvelua.

TAULUKKO1. Opiskelijoiden sijoittuminen

Sijoittuminen					
Pohjakoulutus	Opiskelemassa	Töissä	Työtön	Muulla	Vastaajat yht.
Peruskoulu	1	0	7	0	
Lukio	6	3	4	1	
Yhteensä	7	3	11	1	22

Työttömien suuri osuus 50 % vastanneista, yksitoista vastaajaa, on huolestuttavaa.

7.2 Kotitalousopetuksen hyödyt – materiaalia markkinointiin

Kotitalousopetukseen **hakeutumisen syyksi** suurin osa vastaajista (10) ilmoitti, ettei ollut päässyt haluamaansa opiskelupaikkaan. Kommenteissa tuli esille, että vastaajat olivat aktiivisia ja halusivat tehdä jotain hyödyllistä: ”En halunnut jäädä toimeettomaksi.” ”Sain hyödyllistä tekemistä” ja ”Mikään koulutus ei ole turhaa.” Eräs vastaaja oli koulutuksessa kokeilumielellä: ”Halusin kokeilla olisiko tämä oma ala – ei ollut.”

Neljä vastaajaa oli nimenomaan hakeutunut kotitalousopetukseen saada- seen varmuutta ja taitoja kodinhoitoon ja ruuanlaittoon. Lisäksi hygieniaosaamistestin suorittamismahdollisuus mainittiin yhdeksi koulutukseen hakeutumisen syyksi. Uravalinta oli myös syy hakeutua kotitalousopetukseen; kaksi vastaajaa ilmoitti hyödyntävänsä koulutusta tulevissa alan jatko-opinnoissa. Lukion suorittaneista vastaajista neljä ilmoitti hakeneensa kotitalous-

opetukseen pitääkseen väli vuoden ennen ammattikorkeakoulu- tai yliopisto-opintoja.

Yksi peruskoulupohjainen vastaaja oli keskeyttänyt opinnot ja siirtynyt kotitalousopetukseen: ”Oli pakko tehdä jotain, kun rahaakaan ei tullut.” Yhdellä vastaajalla ei ollut muuta suunnitelmaa. Yksi vastaaja ei ollut henkilökohtaisista syistä ehtinyt hakea kevään yhteishaussa opiskelupaikkaa ja arvioi yksihuoltajana, että kotitalousopetuksesta olisi hänelle hyötyä arjessa selviytymiseen. Yksi vastaajista oli aloittamassa varusmiespalveluksen tammikuussa, joten syksyn kestävä opiskelu oli järkevä valinta.

Peruskoulupohjaisista vastaajista viisi uskoi **hyötyvänsä kolmesta valintapistestä**, jotka kotitalousopetuksen suorittanut saa toisen asteen yhteishaussa. Kaksi vastaajista ei osannut arvioida hyötyisivätkö he valintapistestä, yksi peruskoulupohjainen vastaaja ei usko, että hänelle on niistä hyötyä. Kuitenkin peruskoulupohjaisista vastaajista neljä ei hakenut syksyn yhteishaussa toisen asteen oppilaitokseen. Syitä ei tässä selvityksessä tiedusteltu. Vastaajista vain yksi oli opiskelemassa, vaikka viisi uskoi hyötyvänsä kotitalousopetuksesta (talouskoulusta) saamistaan kolmesta valintapistestä.

Kotitalousopetukseen osallistuminen on hyödyttänyt vastaajia sekä opiskelussa että työelämässä. *Sosiaali- ja terveystieteiden opinnoissa* jatkava vastaaja voi hyväksilukea (osaaminen voidaan tunnustaa) osan kotitalousopinnoista opintoihinsa.

Catering-alalle jatkaneet kolme opiskelijaa saavat koko kotitalousopetuksen puolen vuoden opinnot hyödynnettyä opinnoissaan. Myös *matkailualalla* opiskeleva vastaaja voi hyväksilukea osan kotitalousopinnoistaan.

Kolmella vastaajalla on ollut hyötyä kotitalousopetuksesta nykyisessä työssään. Vastaajista kaksi toimi siivoustehtävissä, yhden vastaajan työ oli väliaikainen.

Hygieniosaamiskortin suorittamista viisi vastaajaa piti hyödyllisenä tämänhetkessä tai tulevassa työssään. Lisäksi yksi vastaaja ilmoitti hyötynensä

sosiaali- ja terveystieteen pääsykokeissa kotitalousopintojen valinnaisina opintoina suoritettua lastenhoidon kurssista.

Vastaajien **mielikuva kotitalousopetuksesta ennen opintojen alkua** vaihteli positiivisesta huonoon. Positiivinen mielikuva oli useimmin niillä, joiden ystävä tai sukulainen oli aiemmin opiskellut talouskoulussa. Osalla mielikuva oli neutraali. Selkeästi negatiivinen mielikuva oli yhdeksällä vastaajalla ennen opintojen alkua. He luonnehtivat mielikuvaansa mm. seuraavasti: ”Ajattelin ihmisten ja opiskelijoiden olevan siellä ns. nössyköitä.” ”Alunperin koko koulu tuntui vitsiltä enkä ollut varma jaksanko edes lähteä yrittämään opiskelua.” ”Luulin koulua hyödyttömäksi kouluksi ja muilla opiskelijoilla ei ole ollut motivaatiota.”

Vastaajista suurimmalla osalla (16 vastaajalla) mielikuva opinnoista **muuttui opiskelun aikana** positiivisemmaksi. Vastaajat olivat yllättyneitä koulutuksen sisältöjen monipuolisuudesta; kuluttajatieto, yhteiskuntatieto, asumisen kurssi, käsityöt ja valinnaisista kursseista mm. digikuvaus-kurssi mainittiin innostaviksi. Myös käytännölläisyys koettiin positiiviseksi asiaksi. Vastaajat kertoivat muuttuneista käsityksistään mm. seuraavasti: ”Mielikuvani opetuksesta oli paljon suppeampi kuin mitä se oikeasti olikaan...opetus ei ole pelkästään tylsää teoriaa vaan enimmäkseen asioiden soveltamista käytännössä.” ”Alunperin koko koulu tuntui vitsiltä...loppujen lopuksi parhaimpia ratkaisuja ikinä oli tulla talouskouluun.” ”Talouskoulussa oli kivempaa kuin olin kuvitellut, ja aineet oli kiinnostavampia kuin olin luullut.” ”Koulun imagoa kannattaisi nuorentaa radikaalisti. Vasta opiskelun alkaessa hoksasi, miten kiva talouskoulussa on opiskella. Koulun nettisivutkaan eivät anna koulusta erityisen modernia ja mielenkiintoista kuvaa.”

Yksi vastaajista oletti että kotitalousopetus olisi rennompaa ja ruuanlaittoa olisi ollut enemmän. Oikean tiedon saaminen opintojen sisällöistä ja opiskelumenetelmistä sekä valinnaiskurssitarjonnasta parantaa hakijoiden mielikuvaa kotitalousopinnoista.

Kotitalousopetuksen **vaikutus vastaajien arkielämään** on ollut moninaista. Suurin osa vastaajista koki, että oli saanut taitoa, varmuutta, uskallusta ja rohkeutta kokeilla uusia raaka-aineita sekä uusia menetelmiä ruuanvalmistukses-

sa ja leivonnassa. Ruuan laittaminen itselle oli lisääntynyt, einesten hankinta vähentynyt.

Materiaalien tuntemus helpottaa vaatehuoltoa ja vaikuttaa myös vaatteiden sekä muiden kodintekstiilien hankintaan. Kodinsiivouksen useat vastaajat kokivat mielekkäämmäksi harjoiteltuaan uusien menetelmien ja välineiden käyttöä. Oikeiden työmenetelmien oppiminen auttaa myös suhtautumaan siivoamiseen positiivisemmin.

Eräs vastaaja oli saanut neulomisesta uuden harrastuksen. Yksi vastaaja kertoi hyötynensä laajasta englanninkielisestä ammattisanastosta, jota opetettiin sekä ammattiaineiden tunneilla että valinnaiskursilla. Kaksi vastaajista mainitsi kuluttajatiedon ja yhteiskuntatiedon vaikuttaneen hankintoihinsa ja kuluttajansuojan tiedostamiseen.

Aiemmin puutarhurina toiminut aikuisopiskelija kertoi: ”Paljon sain hyviä neuvoja ihan arkielämän tekemisiin... Paljon opin myös uutta, vaikka olen jo tämän ikäinen ja muka kaiken osaava kotona.”

Vastaajien mielestä kotitalousopetusta voi **suositella** kaikille, niin naisille kuin miehillekin. Esille nousi itsenäiseen elämään valmistautuvat nuoret ja peruskoulupohjaiset, jotka saavat toisen asteen yhteishaussa kolme valintapistettä suoritettuaan kotitalousopetuksen. Myös välivuotta harkitseville vastaajat suosittelisivat kotitalousopetusta: ”Näitä taitoja tarvitsee elämässä.” Lyhyt ja hyödyllinen koulutus, kun muuttaa omilleen.” ”Jokaiselle peruskoulun tai lukion jälkeen.”

Kuopion talouskoulun ilmapiiri koettiin kannustavaksi ja henkilökunta ystävälliseksi. ”Olen erityisen mielissäni siitä, että Kuopion talouskoulun henkilökunta on niin ystävällisiä, auttavat mielellään ja ovat ymmärtäväisiä.”

7.3 Opinto-ohjaus ja sen vaikuttavuus

Seitsemäntoista (17) vastaajan mielestä kotitalousopetuksen aikana saatu **opinto-ohjaus oli riittävää**. Kahden lukiopohjaisen hakijan mielestä ohjausta olisi pitänyt olla enemmän. Kolme peruskoulupohjaista vastaajaa ei osannut sanoa oliko ohjaus riittävää.

Yksi vastaaja olisi toivonut enemmän opettaja-oppilas kontaktia, hänen näkemysensä mukaan opinto-ohjaajaa tapasi liian harvoin koulutuksen aikana. Toinen vastaaja olisi kaivannut enemmän tietoa muista opiskelupaikoista esim. ammatillisten oppilaitosten tarjonnasta. ”Liian vähän opon tunteja, tunnit olisi voinut sijoittaa tasaisesti koko koulutusajalle ja vierailijoita olisi voinut olla enemmän opon tunneilla.”

Kahden peruskoulupohjaisen vastaajan mielestä opinto-ohjauksessa käsiteltiin liikaa ammatillista koulutusta, toinen heistä koki, että opinto-ohjausta oli ylipäänsä liikaa; hän olisi kaivannut enemmän henkilökohtaista ohjausta ryhmäohjaustuntien sijaan. Samoin kotitehtäviä vastaaja koki olleen liikaa. Yhden vastaajan mielestä koko opinto-ohjaus oli turhaa.

Henkilökohtaista ohjausta kolmetoista (13) vastaajaa koki saaneensa **riittävästi**, heistä kahdeksan oli lukio- ja viisi peruskoulupohjaista.

Vastaajista kuusi oli opiskelemassa tai työssä ja kuusi oli työttömänä.

TAULUKKO 2. Riittävästi henkilökohtaista ohjausta saaneet

Pohjakoulutus	Opiskelemassa	Työssä	Työtön	Muulla	Yhteensä
Peruskoulu	1		4		5
Lukio	2	3	2	1	8
Yhteensä	3	3	6	1	13

Kolmen vastaajan mielestä henkilökohtaista ohjausta **ei ollut riittävästi**, kaksi heistä oli peruskoulupohjaisia, he olivat työttöminä, lukiopohjainen vastaaja oli opiskelemassa. Kuusi vastaajaa **ei osannut sanoa** oliko henkilökohtainen ohjaus riittävää, neljä heistä opiskeli ja kaksi oli työttömänä.

Kolme vastaajaa sai vahvistusta tulevaisuudensuunnitelmiinsa opinto-ohjauksen tunneilla. Lukion suorittaneista suurin osa oli miettinyt valmiiksi jatko-suunnitelmansa ja opinto-ohjaus ei niihin vaikuttanut.

Opinto-ohjaus on koko henkilökunnan tehtävä. Opiskelijat kokevat kuitenkin saavansa ohjausta pääasiassa opinto-ohjaajalta ja ryhmänohjaajalta. Lisäksi vastaajat olivat saaneet ohjausta apulaisrehtorilta, työvoimatoimistosta ja vanhemmilta, joilta kultakin yksi vastaaja oli saanut ohjausta. Vastaajista yksikään ei mieltänyt opintotoimiston palveluja opinto-ohjaukseksi, eikä yksikään vastaaja todennut terveydenhoitajalta saamaansa palvelua ohjaukseksi.

Koulutuksen sisällöistä vastaajat eivät olleet saaneet riittävän monipuolista ja todellista tietoa ennen koulutuksen alkamisesta. Vastaajien mielikuva opinnoista muuttui opiskelun aikana positiivisemmaksi ja he olivat yllättyneitä koulutuksen sisältöjen monipuolisuudesta.

Opiskelijoiden sitoutumista opintoihin voidaan pitää valmistuneita ja keskeyttäneitä tarkasteltaessa kohtuullisena. Aloittaneista 69 opiskelijasta 45 sai todistuksen (65%) ja 7 opintosuoritusotteen. Keskeyttäneitä oli 15 (21,7%). Keskeyttämisen syitä ei tässä työssä ole selvitetty.

8 PÄÄTELMÄT

Opiskelijat olivat hakeutuneet kotitalousopetukseen (talouskouluun) pääasiassa koska eivät olleet saaneet haluamaansa opiskelupaikkaa. Osa opiskelijoista oli tietoisesti suunnitellut pitävänsä välivuoden lukio-opintojen jälkeen. Elinkeinoelämän edustajat eivät suosittelle välivuotia, mutta usein ylioppilastutkinnon suorittaneilla ei ole selvää käsitystä, mikä ammatti heitä kiinnostaisi tai vaihtoehtoja on liikaa. Myös lukion opinto-ohjaus on osin riittämätöntä. (Kuopion kaupunkilehti. 2008, 12.)

Jatko-opinnoissa mm. sosiaali- ja terveysalalla sekä matkailu- ja ravitsemisalalla kotitalousopetuksen suorittamisesta oli hyötyä osaamisen tunnustamisena. Osa opinnoista, jopa koko 20 ov, voidaan hyväksilukea (osaaminen voidaan tunnustaa) jatko-opinnoissa toisen asteen ammatillisiin opintoihin riippuen koulutusalaista ja opiskelijan kotitalousopetuksen aikana suorittamista valinnaisista opinnoista.

Valinnaiskursseista vastaajat hyötyivät mm. pääsykokeissa ja työelämässä; suoritettu hygieniaosaamiskortti on palvelu- ja kaupan alalla sekä tietyissä puhdistuspalvelukohteissa työn saannin edellytys.

Vastaajista kolme oli sijoittunut kotitalousopetuksen jälkeen töihin, työttömänä oli 11 vastaajaa, yksi suoritti varusmiespalvelua ja seitsemän vastaajaa oli opiskelemassa. Lapin ammattiopiston suorittaman kyselyn ja tämän selvityksen perusteella kotitalousopetukseen tulevat opiskelijat jatkavat usein matkailu- ja ravitsemisalalle tai sosiaali- ja terveysalalle.

Huolestuttavaa sijoittumiskyselyssä oli peruskoulupohjaisten vastaajien työttömyys. Kahdeksasta peruskoulupohjaisesta vastaajasta seitsemän oli työttömänä. Osaltaan tähän vaikuttaa varmasti nopeasti heikentynyt taloudellinen tilanne.

Nuorten työllistämisen tukemiseksi kehitettiin nuorten yhteiskuntatakuu, joka tuli voimaan vuonna 2005. Sen tavoitteena on edistää alle 25-vuotiaiden

nuorten pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille, ehkäistä työttömyyden pitkitymistä sekä puuttua syrjäytymiseen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Palvelut ja toimenpiteet perustuvat työvoimatoimistoissa tehtävään palvelutarpeen arviointiin sekä nuoren kanssa yhdessä laadittavaan työnhakusuunnitelmaan. Ensisijaista on avoimille työmarkkinoille työllistyminen tai koulutukseen hakeutuminen. Jos nuori ei työllisty tai häntä ei voida ohjata koulutukseen, jokaiselle työttömälle nuorelle pyritään tarjoamaan viimeistään kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen koulutus-, työharjoittelu- tai työpajapaikka. (Työttömyysturvan porrastaminen ja nuorisotyöttömyys. 2008, 5 - 6.)

Opinto-ohjauksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota peruskoulupohjaisten hakijoiden jatkosuunnitelmiin. Tässä selvityksessä ilmeni, että puolet heistä ei ollut hakenut syksyn yhteishaussa opiskelemaan. Osasyynä tähän on varmaankin se, että syksyn yhteishaussa oli peruskoulupohjaisia opiskelupaikkoja vain vähän tarjolla. Mikäli mahdollista myös yhteistyötä työvoimaviranomaisiin voitaisiin lisätä, jotta kotitalousopetuksesta valmistuvilla opiskelijoilla olisi esimerkiksi tiedossa paikka työpajassa, -kokeilussa tai -harjoittelussa valmistumisen jälkeen. Opinto-ohjauksen resurssit olisi samalla hyvä tarkistaa vastaamaan tarvetta.

Vastaajista 13 oli tyytyväisiä opinto-ohjauksen riittävyyteen. Osa heistä toivoi enemmän henkilökohtaista ohjausta ja enemmän tietoa muista koulutusaloista esimerkiksi vierailijoita lisäämällä.

Kaiken kaikkiaan kotitalousopetus koettiin hyödylliseksi sekä oman elämäntilanteen että jatko-opiskelun ja työn kannalta. Myös oppilaitoksen ilmapiiriä ja henkilökuntaa kiiteltiin. Vastaajat olivat positiivisesti yllättyneitä opintojen sisällöistä ja monipuolisuudesta. Valinnaiskurssitarjonnasta, opintojen sisällöistä, peruskoulupohjaisten opiskelijoiden kolmesta valintapisteestä toisen asteen ammatilliseen koulutukseen hakiessa sekä kotitalousopintojen hyväksiluvusta (osaamisen tunnustamisesta) olisi hyödyllistä tiedottaa monipuolisesti, kun opintoja markkinoidaan netissä, messuilla, vierailu- ja tutustumiskäynneillä. Valmistuneen opiskelijan sanoin kotitalousopetusta voi suositella ”Jokaiselle peruskoulun tai lukion jälkeen.”

LÄHTEET

Helander, J. (toim.). 2007. Reunamerkitöjä ohjaukseen I – tieteellisiä, ammatillisia ja kokemuksellisia puheenvuoroja opinto-ohjauksesta. Hämeenlinna. Hämeen Ammattikorkeakoulu.

Huovinen, S.2009. Kotitalousopiskelijoiden sijoittuminen. Sähköpostiviesti 13.2.2009. Vastaanottaja P.Vanninen.

Kasurinen, H. (toim.). 2004. Ohjausta opintoihin ja elämään, opintojen ohjaus oppilaitoksessa. Vammala. Vammalan kirjapaino Oy

[Kotitalousopetus. 2008. Opetushallitus.Viitattu 11.11.2008.](http://www.koulutusnetti.fi/?path=kotitalousopetus)
<http://www.koulutusnetti.fi/?path=kotitalousopetus>

[Koulutus ja tutkimus vuosina 2007– 2012. 2009. Opetusministeriö.](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat/kesu_2012_fi.pdf)
[Viitattu30.1.2009.](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat/kesu_2012_fi.pdf)
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat/kesu_2012_fi.pdf

[Kuopion talouskoulu. 2009. Viitattu 7.1.2009.](http://www.kuopiontalouskoulu.fi/)
<http://www.kuopiontalouskoulu.fi/>

Kuopion talouskoulun opinto-ohjaussuunnitelma, 2009.

Lerkkanen, J (toim.). 2005. Opinto-ohjauksen tarkoitus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Nuotio, P.(toim.) 2001. Tiivistelmä Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan koulutuksen arviointiraportista. Oph, arviointi 9/2001. Viitattu 30.1.2009.
<http://www.edu.fi/julkaisut/maratatiivis.pdf>

Ohjeet kotitalousopetuksesta (talouskoulu). 2000. Viitattu 11.11.2008. <http://www.edu.fi/julkaisut/talouskoulu.pdf>

Opiskelijien välivuosi pitäisi käyttää hyödyllisesti. 2008. Kuopion kaupunkilehti 23.7.2008, 12.

Pylvänäinen, M.2009. Kotitalousopetuksen opiskelijat. Sähköpostiviesti 3.2.2009. Vastaanottaja P.Vanninen.

Työttömyysturvan porrastaminen ja nuorisotyöttömyys elokuu 2008. SAK. Viitattu 13.2.2009. www.sak.fi/suomi/ServiceServlet?ype=attachment&source= SAKAttachments&id=658 -

LIITTEET

LIITE 1

Opinto-ohjaus opintojakson tavoitteet, sisällöt ja arviointi

(Opinto-ohjaajan pitämät luokkaopetustunnit) ***Kotitalousopetus***

Ohjeissa kotitalousopetuksesta (talouskoulu), 2000 todetaan kohdassa Muut ohjeet, seuraavaa opinto-ohjauksen järjestämisestä.

Jokaisella opiskelijalla on oikeus saada 0,5 ov henkilökohtaista tai muuta tarpeellista ohjausta opintojensa ohella. Oppilaitos huolehtii erityisesti niiden opiskelijoiden ohjauksesta, joilla on opiskeluvaikeuksia (esim. lukihäiriö), poissaoloja koulutuksesta tai elämänhallintaan liittyviä vaikeuksia.

Opinto-ohjaus tulee toteuttaa siten, että opiskelija:

- saa riittävästi tietoa koulutuksesta ennen aloitusta ja sen aikana
- saa tukea opiskeluunsa ja elämäänsä mahdollisesti liittyvissä ongelmissa

Koulutukseen valituille opiskelijoille tulee antaa tietoa opintojen muodostumisesta ja sisällöistä sekä opinnoista, joita he voivat valita. Opiskelijoita tulee tukea valintojen tekemisessä. Opiskelijoille on laadittava heidän valintojensa mukaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia tehtäessä on otettava erityisesti huomioon ne opiskelijat, joilla on perusopetuksen aikana tai sen jälkeisten opintojen alkaessa opiskeluun tai elämiseen liittyviä vaikeuksia.

Koko henkilöstö osallistuu opiskelijoiden ohjaukseen, mutta päävastuu sen suunnittelusta on opinto-ohjaajalla. Opinto-ohjauksen onnistumiseksi tulee tehdä oppilaitoksen sisäistä asiantuntijayhteistyötä ja yhteistyötä opiskelijoiden ja heidän kotiensa kanssa, eri oppilaitosten välillä sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Kotitalousopetuksen opinto-ohjaus 0,5 ov

Kotitalousopetuksen opinto-ohjaus 0,5 ov

Tavoitteet

Opintojen tavoitteena on, että opiskelija osaa toimia oppilaitosyhteisössään, suunnitella opintonsa ja sitoutua opiskeluun, jolloin hän tietää koulutukseen liittyvät opinnot ja valinnaisuuden. Opiskelija osaa seurata opintosuoritusten kertymistä ja hakea tukea opintojensa suunnittelulle. Hänen tulee osata hakea tukea mahdollisissa opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa.

Sisältö

- tutustuminen oppilaitokseen (mm. opinto-oppaan ja esitteiden avulla)
- tutustuminen omaan ryhmään, ryhmäytymisen ja yhteisöllisyyden merkitys
- kotitalousopetuksen opintojen muodostuminen
- tietoa vapaasti valittavista opinnoista
- opiskeluvalmiuksien kehittäminen
- kouluttautumisen merkitys ja siihen motivointi ja sen myötä valmiuksien saaminen omaan elämään sekä ammatin- ja uravalintaan
- muut koulutusta tukevat palvelut (terveydenhoitajan info)
- alan ammatilliseen koulutukseen tutustuminen
- tietoa Suomen koulutusjärjestelmästä ja jatko-opintoihin hakeutumisesta

- työnhakemiseen liittyvien valmiuksien kehittäminen
- henkilökohtainen ohjaus tarvittaessa opintojen edetessä

Toteutus

Luennot, harjoitustehtävät, ryhmätyöskentely, tutustumiskäynnit ja vierailevat luennoitsijat

Arviointi

suoritettu/hylätty

Kyselylomake

Ryhmätunnus KTO__

Sukupuoli nainen mies Ikä _____ vuotta

Peruskoulutus peruskoulu lukio

Muu koulutus ennen kotitalousopetusta, mikä:

Peruskoulupohjainen hakija: koetko, että sinulle on hyötyä kolmesta (3) lisäpisteestä, jotka saat kotitalousopetuksesta hakiessasi yhteishaussa toisen asteen opintoihin? (esimerkiksi hakiessasi ammatilliseen oppilaitokseen)

Kyllä Ei En osaa sanoa

Mihin olet tällä hetkellä sijoittunut:

- olen töissä
- opiskelen
- olen työtön
- muualle; mihin?

Kuvaile miten kotitalousopinnoista on ollut hyötyä nykyisissä opinnoissa / työssä, onko niitä esimerkiksi hyväksiluettu (onko osaaminen tunnustettu), onko mahdollisesta hygieniapassista ollut hyötyä tms.?

Miksi alunperin hait kotitalousopetukseen?

Millaisia opiskelu- / työvaihtoehtoja sinulla oli ennen kotitalousopetukseen osallistumista?

Millainen mielikuva sinulla oli kotitalousopetuksesta ennen opintojen alkua? JA Onko mielikuvasi muuttunut opiskelun aikana, jos niin miten?

Miten kotitalousopetus on vaikuttanut arkielämääsi? (ruuanlaitto, vaatehuolto, kodinhoito, raha-asiat)

Kenelle kotitalousopetusta voisi mielestäsi suositella?

Jos hait syksyn 2008 yhteishaussa opiskelemaan mikä oli ensisijainen hakutoiveesi?

Oliko kotitalousopetuksen aikana saamasi opinto-ohjaus riittävää?

Jos vastasit Ei, mitä olet jäänyt kaipaamaan?

Käsiteltiinkö opinto-ohjauksessa jotain aihealuetta liikaa, jos niin mitä?

Saitko riittävästi henkilökohtaista ohjausta?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

Vaikuttiko saamasi opinto-ohjaus tulevaisuudensuunnitelmiisi, jos niin miten?

Keneltä sait opinto-ohjausta? (voit valita useampia vaihtoehtoja)

Opinto-ohjaajalta

Ryhmänohjaajalta

Toimistosihteeriltä

Apulaisrehtorilta

Rehtorilta

Joltain muulta, keneltä?

Muuta palautetta:
